

Hoofdredacteur ESB
a.jolink@sdu.nl

Weg

Weg. Even helemaal weg. Even helemaal weg van alles en iedereen. Ook weg van marktwerking in de zorg, in de huurwoningen, in de watervoorziening. Sowieso weg van markten, beurscrises, aanleg van de hoofdpijnlijn van Aannemer tot Bankroet.

En bij terugkomst... namen, telefoonnummers, passwords: allemaal weg. Hoe meer weg, hoe beter de vakantie is geweest, hoe meer je collegae je zullen prijzen voor de goed gekozen vakantie, ver weg. Heel even mag het nog, het wegdrijven in een collectieve amnesie. Dit keer geen zuinige berekening van het welvaartsverlies, maar wegdromen van hoe we weg zouden gaan bij deze baas (en ons zouden verrijken aan wijnimporten of desnoods de verhuur van waterfietsen op het lago di fantasia). Totdat ook alle vakantieuitpattingen een uitweg hebben gevonden in een taal cursus Italiaans of Portugees, of gewoon weggestopt zijn, tot volgend jaar. Weg.

Wat nog niet weg is zijn de ervaringen die langzaam overgaan in mooie verhalen, 'we gingen weg en toen...', tot het verhaal een algemene gedaante begint te krijgen: Er was eens... Zo ook deze.

Er was eens... een monopolist. Hij was goed voor zijn klanten, uiteraard zolang de periodieke aankopen maar werden gedaan. De meeste mensen wilden graag hun geld aan de monopolist geven omdat ze wisten dat in geval van nood ze op zijn hulp konden rekenen. Hoewel de tarieven regelmatig omhoog gingen werd er niet gemord door het klantenbestand want uiteindelijk wil je als consument er toch graag bij horen. Zo was iedereen blij en gelukkig en had de situatie nog lang kunnen blijven voortduren.

De markt van de monopolist grensde aan een grote berg en aan de andere kant van de berg kende men geen monopolisten; daar waren veel aanbieders en was iedereen gelijk, hoewel sommigen iets meer gelijk waren dan anderen. In de markt aan de andere kant van de berg kon iedereen zelf wel goed hulp bieden en had men geen monopolist nodig in gevallen van nood en rampspoed. Men hield ook niet zo van monopolisten want die zouden maar heel inef-

ficiënt zijn en daar was men niet zo gelukkig mee. Ook hier was iedereen blij en ook deze situatie had nog lang kunnen blijven bestaan.

In het land van de monopolist kwamen steeds meer stemmen uit de markt dat monopolies niet goed zijn. Monopolyen maakt je lui en is maar geldverspilling, zo werd gezegd. De monopolist hield vol dat hij toch echt heel hard moest werken om iedereen in nood te helpen maar dat mocht niet baten. Op een gegeven dag stond er iemand in de markt op die zei dat zij ook mensen in nood ging helpen, uiteraard tegen betaling. Concurrentie noemen ze dat, zo werd gezegd. En zo was er geen monopolist meer maar waren er zomaar duopolisten die konden helpen als je in nood was of met pech langs de straat stond, misschien wel in het donker of in de regen. Sommigen dachten al stiekem na over een derde hulpverlener of misschien zelfs een vierde, een vijfde of een zesde; uiteindelijk net zoveel als er consumenten zijn zodat uiteindelijk iedereen zich zelf hulp kan geven, net als aan de andere kant van de berg.

In het land van wat eens de monopolist was geweest werden een keer per jaar alle hamers en beitels en zagen en al het andere gereedschap neergelegd en trokken alle consumenten massaal de berg over, om uit te rusten, zo werd gezegd. Aan de andere kant van de berg scheen vaak de zon zodat het leven al gauw zorgelozer leek, en ook het landschap en de mensen leken allemaal erg blij. Er werd gezegd dat concurrentie blij maakt en dat leek dus wel te kloppen. De consumenten van wat eens een monopolist was geweest konden nu ook ervaren hoe het is om onder het juk van de monopolist uit te komen en te ervaren hoe efficiënt concurrentie echt is.

En toch viel de praktijk niet altijd zo uit als werd verwacht. Soms stond je als vakantieganger zomaar langs de weg en werd je helemaal niet geholpen, of werd je naar een garage gebracht waar men dan heel moeilijk ging kijken en dat wel vijf dagen kon volhouden, zodat uiteindelijk je met een heel ander vervoermiddel verder moest gaan reizen, op kosten van de ex-monopolist natuurlijk. Eigenlijk was concurrentie helemaal niet zo efficiënt want wat de monopolist van hulp wist dat wisten al die enkelingen aan de andere kant van de berg niet. En zo gebeurde het dat de vroegere monopolist Ed en Cees en heel veel andere mensen in gele wagentjes de berg over stuurde om hulp te gaan geven aan de vakantiegangers. Ed en Cees wisten niet alleen heel veel meer dan alle concurrenten bij elkaar maar zo bespaarden ze heel veel geld. En zo leefde de monopolist, nou ja duopolist dan, nog lang en gelukkig. Tenminste... in dit verhaal. Gelukkig gaan sommige instituties niet weg, al moet je er soms wel even op wachten. Ed en Cees bedankt! En het geloof in marktwerking? Dat is nu even weg.